

---

# **Vejledning om selvstændig likviditet**

- en vejledning til virksomheder, der omfattes af likviditets- og finansieringsordningen**
-

# Indholdsfortegnelse

<b>1. Indledning</b> .....	<b>3</b>
1.1. Afgrænsning, målgruppe og læsevejledning.....	3
1.3. Ændringer på likviditetsområdet.....	3
<b>2. Formålet med ordningen</b> .....	<b>5</b>
2.1. Hensigtsmæssig likviditetsadfærd.....	5
2.2. Gennemførelse af de nødvendige ud - og indbetalinger .....	6
2.3. Synliggørelse af kapitalomkostninger.....	6
<b>3. Anvendelsesområde</b> .....	<b>8</b>
3.1. Hvad består et likviditetsområde af .....	8
3.2. Dispensation fra likviditets- og finansieringsordningen .....	9
<b>4. Likviditetstildeling</b> .....	<b>10</b>
4.1. I finansårets løb.....	10
<b>5. Forrentningsvilkår</b> .....	<b>13</b>
5.1. Rentesatser .....	13
5.2. Rentetilskrivning.....	13
<b>6. Disponeringsregler</b> .....	<b>15</b>
6.1. Lånerammen.....	16
6.2. Soliditetskrav .....	16
6.3. Flerårige dispositioner.....	17
6.4. FF7 Finansieringskonto.....	17
6.5. FF4 langfristet gæld .....	17
6.6. FF5 uforrentet konto .....	20
<b>7. Den regnskabsmæssige behandling</b> .....	<b>23</b>
<b>Bilag 1: Arbejdsgange i forbindelse med den daglige drift</b> .....	<b>24</b>
<b>Bilag 2: Arbejdsgange i forbindelse med den løbende opfølgning</b> .....	<b>30</b>

# 1. Indledning

Vejledningen uddyber retningslinjerne for likviditets- og finansieringsordningen.

Formålet med vejledningen er at kommentere cirkulæret om selvstændig likviditet i forhold til de forvaltningsmæssige, administrative og regnskabsmæssige konsekvenser af ordningen.

## 1.1. Afgrænsning, målgruppe og læsevejledning

Vejledningen henvender sig både til de statslige virksomheder og til deres ressortdepartementer. Vejledningen er relevant for alle de personer, der skal sikre, at den enkelte virksomhed disponerer i overensstemmelse med regelsættet vedrørende ordningen om selvstændig likviditet.

Strukturen i vejledningen følger den samme struktur som cirkulæret om selvstændig likviditet. Først gives en beskrivelse af formålet med likviditetsordningen, og hvilke tiltag virksomhederne bør iværksætte for at foretage en effektiv likviditetsstyring. Derefter følger et kapitel omkring, hvem der er omfattet af ordningen, og næste kapitel vedrører den løbende likviditetstildeling til virksomhederne. Vejledningens kapitel 5 beskriver ordningens forrentningsvilkår, og i kapitel 6 gives en nærmere beskrivelse af ordningens disponeringsregler. Endelig beskrives den regnskabsmæssige behandling i forbindelse med ordningen kort i kapitel 7.

I bilag 1 og 2 til vejledningen findes en beskrivelse af de forskellige arbejdsgange i relation til likviditetsordningen.

Cirkulæret om selvstændig likviditet kan findes i ØAV under Love, bekendtgørelser og cirkulærer.

## 1.3. Ændringer på likviditetsområdet

Som en del af initiativ 5 i statens afbureaukratiseringsplan ”Enkel administration i staten” fra januar 2010, er det besluttet at simplificere likviditetsordningen ved afskaffelse af FF6 Bygge- og it-kreditte. Der henvises i øvrigt til det nye cirkulære om likviditetsordningen samt cirkulæret om ændring af Budgetvejledning 2010. Der gennemføres følgende ændringer på likviditetsområdet:

*FF6 Bygge- og it-kreditte afskaffes medvirkning fra 1. april 2010*

Den samlede låneramme svarer herefter til størrelsen af FF4, den langfristede gældskonto.

Lånerammen opgøres med udgangen af regnskabsåret og med redegørelse for overholdelsen i årsrapporten, jf. side afsnit 6.1. i denne vejledning samt § 19 stk. 2 i cirkulæret om selvstændig likviditet

Det bemærkes, at institutionen uændret skal foretage en særskilt regnskabsmæssig registrering af igangværende bygge- og it-projekter på balancens aktivside således at man fortsat har muligheden for at opgøre størrelsen af den gæld som vedrører disse projekter.

Med igangværende bygge- og it-udviklingsaktiviteter menes i det følgende immaterielle udviklingsprojekter under opførelse samt igangværende arbejder for egen regning,

## **2. Formålet med ordningen**

Formålet med ordningen om selvstændig likviditet er generelt at tilskynde til en effektiv likviditetsstyring i de statslige virksomheder. Med effektiv likviditetsstyring menes, at ordningen skal sikre følgende:

- 1) et incitament til en hensigtsmæssig likviditetsadfærd, der bl.a. indebærer at
  - a) indbetalinger tidsmæssigt fremrykkes, mens udbetalinger tidsmæssigt udskydes, hvor dette er muligt
  - b) en overvejelse omkring, hvilke betingelser der skal knyttes til salg på kredit eller accepteres ved køb på kredit, herunder om kontantkøb mod rabat er mere fordelagtigt
  - c) en vurdering af, om pengebindinger i lagre og varer under forarbejdning kan reduceres
- 2) at statens virksomheder kan gennemføre de nødvendige ud - og indbetalinger særligt i de tilfælde, hvor der er forskel mellem virksomhedernes bevilling og de betalinger, som virksomhederne skal foretage
- 3) at kapitalomkostninger synliggøres og indgår som en del af de statslige virksomheders budget og regnskab

### **2.1. Hensigtsmæssig likviditetsadfærd**

Som nævnt er formålet med ordningen om selvstændig likviditet at tilskynde til en effektiv likviditetsstyring i de statslige virksomheder.

Derfor bør virksomheden gøre sig overvejelser om følgende emner:

- 1) Regler og procedurer ved afvikling af udbetalinger og opkrævning af indbetalinger
- 2) Vurdering af pengebindinger
- 3) Retningslinjer for hvordan selve betalingerne skal afvikles
- 4) Styring af likviditets- og finansieringsbehov

#### **Regler og procedurer ved afvikling af udbetalinger og opkrævning af indbetalinger**

Virksomheden bør gennemgå de regler og procedurer, som knytter sig til afviklingen af dens udbetalinger og opkrævning af indbetalinger.

I forbindelse med afvikling af udbetalinger bør virksomheden vurdere, om de betingelser, der er forbundet med køb på kredit, er rimelige, eller om det bedre kan betale sig at købe kontant med den rabat, der er knyttet hertil. Virksomheden skal sikre, at udbetalingerne foretages rettidigt og ikke tidligere end datoen for seneste rettidige betaling, med mindre virksomheden ved en tidligere betaling opnår en rabat, der mere end opvejer rentetabet ved den tidlige betaling.

Ved opkrævning af indbetalinger skal virksomheden også tage stilling til betalingsbetingelserne, herunder kreditgivnings tidens længde samt ydelse af kontranbatter. Ved for sen betaling må der fastlægges en procedure for rykning samt for opkrævning af morarenter.

## **Vurdering af pengebindinger**

Virksomheden bør løbende gennemgå omfanget og størrelsen af diverse pengebindinger. Det bør vurderes, om det fx er muligt at reducere de pengebeløb, som er bundet i råvarelagre, varer/ydelser under produktion, færdigvarelagre samt salg på kredit (debitorer). Dette kan kræve en omlægning af indkøbs- og lagerpolitikken, en rationalisering af forarbejdningsprocessen samt en ændring af kreditgivningspolitikken.

## **Retningslinjer for hvordan selve betalingerne skal afvikles**

Virksomheden bør også vurdere de konkrete retningslinjer for, hvorledes selve betalingerne skal afvikles.

Betalinger - såvel udbetalinger som indbetalinger - bør kun foretages via institutionskassen i de tilfælde, hvor virksomheden har betalinger, som det ikke vil være hensigtsmæssigt at ekspedere via Statens KoncernBetalinger (SKB). Dette er ensbetydende med, at institutionskassen skal begrænses til det absolut nødvendige af hensyn til institutionens uforstyrrede drift. Institutionskassens maksimum må fastsættes under hensyntagen hertil.

## **Styring af likviditets- og finansieringsbehov**

Et af hovedformålene med den statslige likviditets- og finansieringsordning er at synliggøre den tidsmæssige forskydning mellem likviditetstildeling og anvendelse af likviditeten. Dette skyldes, at likviditetstildelingen vil ske i 12-delsrater, mens anvendelsen af likviditet normalt ikke helt vil følge samme mønster, men være afhængig af institutionens aktiviteter og det tilknyttede likviditetstræk. Det er således ikke givet, at likviditetsbehovet i de enkelte perioder og over året vil balancere med den likviditet, der tildeles i 12-delsrater. Institutionen skal derfor have mere fokus på sin styring af sit likviditets- og finansieringsbehov fremover.

## **2.2. Gennemførelse af de nødvendige ud - og indbetalinger**

Et andet formål med ordningen om selvstændig likviditet er at sikre, at statens virksomheder kan gennemføre de nødvendige ud- og indbetalinger. Med omkostningsbaserede bevillinger er der i det enkelte år ikke nødvendigvis sammenfald mellem bevillingens størrelse og de betalinger, som virksomheden skal gennemføre.

Derfor indeholder likviditetsordningen intern statslig lånefinansiering. Virksomhederne modtager fx ikke bevilling til køb af investeringer, da bevillingen i stedet gives til de efterfølgende omkostninger i form af afskrivninger. En virksomhed kan derfor finansiere en sådan investering gennem intern statslig lånefinansiering. Når virksomheden efterfølgende modtager bevilling til de afledte omkostninger i form af afskrivningerne, benyttes likviditeten, der følger med bevillingen, til at afdrage på det interne statslige lån. Likviditetsordningen sikrer således sammenhængen mellem virksomhedernes bevillinger, og de betalinger som virksomhederne skal foretage.

## **2.3. Synliggørelse af kapitalomkostninger**

Endelig er det et formål med likviditetsordningen at synliggøre virksomhedernes kapitalomkostninger gennem ordningens rentekomkostninger. Dette gælder både i forbindelse med virksomhedens

daglige drift og i forbindelse med kapitalomkostningerne bundet i virksomhedernes anlægsaktiver. Virksomhederne skal derfor tage hensyn til kapitalomkostningerne, når de løbende disponerer.

Når en virksomhed gennemfører en økonomisk disposition, bør der i forbindelse med tidspunktet for gennemførelsen være en vurdering af dispositionens rentabilitet.

Renteelementet i likviditetsordningen betyder, at der sker en bevidstgørelse og synliggørelse af dispositionens likviditetsvirkning. Derfor skal denne likviditetsvirkning nu indgå som et blandt flere elementer ved afgørelse af, hvorvidt og hvornår en disposition skal gennemføres.

Dette er særligt relevant, når virksomhederne foretager langsigtede investeringer. Her skal der også tages hensyn til kapitalomkostningerne ved investeringen. Tilstedeværelsen af kapitalomkostninger har betydning for investeringens totalomkostninger, og dermed også for dens rentabilitet.

I de tilfælde hvor en drifts- eller statsvirksomhedsbevilling afholder administrative udgifter for en anlægskonto, der ikke er omfattet af omkostningsreformen, vil afregningen skulle indeholde den almindelige virksomheds faktiske udgifter til renter (og afskrivninger) for de anlægsaktiver, anlægsbevillingen forbruger.

### **3. Anvendelsesområde**

Likviditets- og finansieringsordningen omfatter som udgangspunkt alle bevillinger af typen driftsbevilling og statsvirksomhed.

Afgrænsningen i forhold til likviditets- og finansieringsordningen indebærer, at virksomheden i regnskabsorganisatorisk forstand opdeles i en eller flere bogføringskredse for de hovedkonti, der er opført som drifts- eller statsvirksomhedsbevillinger, og en eller flere bogføringskredse for de øvrige hovedkonti, som virksomheden har det budget- og regnskabsmæssige ansvar for.

Likviditets- og finansieringsordningen omfatter alene hovedkonti under de bogføringskredse, som er knyttet til virksomhedens drifts- eller statsvirksomhedsbevillinger.

Virksomhedens regnskabsmæssige organisation skal derfor være tilpasset til likviditets- og finansieringsordningen.

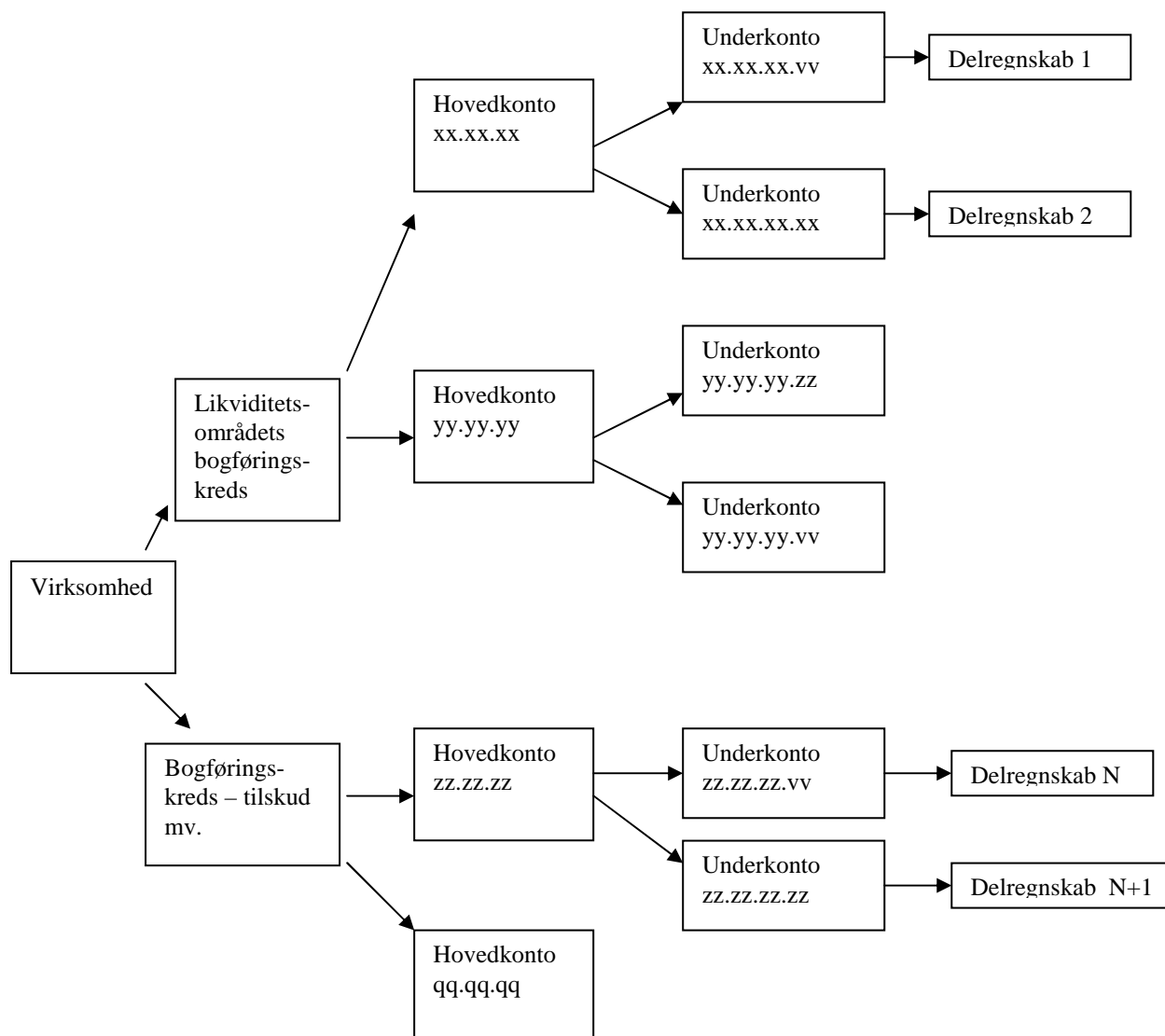
#### **3.1. Hvad består et likviditetsområde af**

Som udgangspunkt afgrænses et likviditetsområde til en eller flere hovedkonti på finansloven. Et likviditetsområde er defineret som de hovedkonti af typen driftsbevilling og statsvirksomhed på finansloven, der hører under en virksomhedsbærende hovedkonto. Et likviditetsområdes aktiviteter disponeres med fælles pengeforsyning.

Det er den virksomhedsbærende hovedkonto (driftsbevilling/statsvirksomhedsbevilling) der er kon-totover, og som har disponeringsadgang over lånerammen og virksomhedens konti i SKB. Udover den virksomhedsbærende hovedkonto kan likviditetsområdet omfatte særskilte hovedkonti af bevillingstypen driftsbevilling, som ”refererer” til den virksomhedsbærende hovedkonto. Der vil normalt ikke optræde lønudgifter og årsværk på sådanne særskilte hovedkonti.

Likviditetsområdet omfatter som udgangspunkt virksomhedens virksomhedsbærende hovedkonto og særskilte driftsbevillinger. Samtlige hovedkonti, der indgår i likviditetsområdet, samles i én eller flere bogføringskredse, medens øvrige hovedkonti, som virksomheden har et budget- og regnskabsmæssigt ansvar over for i regnskabsmæssig forstand, organiseres i én eller flere særskilte bogføringskredse.

Der skal for hvert enkelt likviditetsområde beskrives, hvilke hovedkonti med tilhørende underkonti likviditetsområdet består af. Samtidig skal den eller de bogføringskredse, der er ansvarlig for konsekvenserne af likviditetsordningen, udpeges, jævnfør nedenstående eksempel, hvor den del af virksomheden, der er omfattet af likviditetsordningen er samlet i en bogføringskreds, mens virksomhedens øvrige hovedkonti er samlet i en anden bogføringskreds.



### 3.2. Dispensation fra likviditets- og finansierungsordningen

Hvis der for en driftsbevilling eller en statsvirksomhedsbevilling ønskes dispensation fra likviditets- og finansierungsordningen, skal en dispensationsansøgning sendes til Finansministeriet, der efterfølgende behandler ansøgningen. Imødekommes dispensationsansøgningen skal det fremgå af en særlig bevillingsbestemmelse i finanslovens anmærkninger, at hovedkontoen ikke er omfattet af likviditets- og finansierungsordningen.

I enkelte tilfælde kan det være muligt, at hovedkonti der ikke er af typen driftsbevilling eller statsvirksomhed omfattes likviditets- og finansierungsordningen. For at dette kan lade sig gøre, skal der også sendes en dispensationsansøgning til Finansministeriet. Hvis der er hovedkonti ud over drifts- og statsvirksomhedsbevillinger, der omfattes af likviditets- og finansierungsordningen, skal dette også fremgå af en særlig bevillingsbestemmelse i finanslovens anmærkninger.

## 4. Likviditetstildeling

I forbindelse med indtræden i likviditets- og finansieringsordningen oprettes der til hvert likviditetsområde tre forskellige konti i Statens KoncernBetalinger:

1. En finansieringskonto (FF7) til afregning af almindelige betalinger, herunder løn, husleje mv., der fungerer som en kassekredit
2. En konto (FF4) til afregning af alle investeringsudgifter vedrørende anlægsaktiver, herunder også uafsluttede bygge- og it-udviklingsaktiviteter
3. En uforrentet konto (FF5) til afregning af ændringer i de hensatte forpligtelser, omsætningsaktiverne og de kortfristede gældsforpligtelser herunder reserveret bevilling

Når en virksomhed indtræder i likviditets- og finansieringsordningen skal saldiene på de tre likvide konti bestemmes. Bestemmelsen af disse saldi sker efter nærmere aftale med Finansministeriet. Økonomistyrelsen etablerer herefter virksomhedens underliggende transaktionskontostruktur (indbetalingskonti, udbetalingskonti mv.) med henblik på at de nye konti kan anvendes til afvikling af betalinger i det år, hvor virksomheden indtræder i likviditets- og finansieringsordningen.

Ligeledes kan det blive aktuelt at foretage korrektioner af saldiene på virksomhedens tre likvide konti fx i forbindelse med ressortomlægninger. Sådanne korrektioner foretages også efter nærmere aftale med Finansministeriet.

Det er virksomheden, der skal rette henvendelse til Finansministeriet, hvis der skal foretages korrektioner af saldiene på virksomhedens likvide konti.

Tegningsforholdene til kontiene i Statens KoncernBetalinger (SKB) aftales særskilt mellem Danske Bank /Statens KoncernBetalinger og kontohaver (likviditetsområdet).

### 4.1. I finansårets løb

#### 12-dels-rater

I finansårets løb tildeles likviditetsområdet a conto likviditet svarende til finansårets nettoudgiftsbevilling.

Likviditetstildelingen foretages i form af tolvtedelsrater på en af Finansministeriet nærmere fastsat dato i måneden:

- Er summen af likviditetsområdets nettoudgiftsbevilling på finansloven positiv, tildeler Finansministeriet v/Økonomistyrelsen likviditetsområdet likviditet på en tolvtedel heraf.
- Er summen af likviditetsområdets nettoudgiftsbevilling på finansloven negativ, overfører virksomheden likviditet fra likviditetsområdet til Finansministeriet v/Økonomistyrelsen på en tolvtedel heraf.

Med denne tildeling af a conto likviditet tildeles likviditetsområdet netop den likviditet, der modsvare virksomhedens budgetterede omkostninger i finansåret – også selv om dele af bevillingen ikke er likviditetsdrivende, fx afskrivning på anlægsaktiver.

Datoen for tildelingen af tolvtedelsraterne af a conto likviditeten udmeldes af Finansministeriet v/Økonomistyrelsen primo januar for det pågældende finansår. Den udmeldte dato i måneden gælder for alle måneder i det pågældende finansår.

Udgangspunktet for den fastsatte dato er et beregnet gennemsnitligt tidspunkt for månedens ind- og udbetalinger. Finansministeriet foretager denne beregning på baggrund af en opgørelse over de daglige ind- og udbetalinger for de likviditetsområder, der har været omfattet af ordningen om selvstændig likviditet.

Likviditetsoverførslen foregår mellem likviditetsområdets og Økonomistyrelsens konto i Statens KoncernBetalinger.

### **Aktstykker og tillægsbevilling**

Såfremt likviditetsområdet i finansårets løb tildeles en bevilling på et aktstykke eller forslag til tillægsbevillingslov skal den likviditetsmæssige effekt heraf indregnes som tillægsrater i tolvtedelsraten for den resterende del af finansåret.

Behandlingen af aktstykker og tillægsbevillinger betyder fx, at hvis et aktstykke, der indeholder en merbevilling på 40 mio. kr. tiltrædes, og der er fire måneder tilbage af året, så forøges 12-dels-raten med 10 mio. kr. om måneden. Tillægsbevilling påvirker 12-dels-raten fra det tidspunkt, hvor ressortdepartementets tilladelse til at disponere bevillingen foreligger.

Initiativforpligtelsen påhviler i denne forbindelse virksomheden og dens ressortdepartement. Virksomheden skal, inden den 17. i måneden, indrapportere bevillingsændringen i Statens Budgetsystem, hvorefter Økonomistyrelsens vil anvise den korrekte likviditet til virksomheden i den indeværende måned.

### **Refusionsberettiget, ikke-fradragsberettiget købsmoms**

Udgifter til refusionsberettiget, ikke-fradragsberettiget købsmoms registreres af likviditetsområdet i takt med posteringen af de udgifter, der indeholder ikke-fradragsberettiget købsmoms.

Da udgifter til refusionsberettiget, ikke-fradragsberettiget købsmoms for likviditetsområdet ikke fremgår af bevillingerne til likviditetsområdet på finansloven og derfor ikke kan indregnes i a conto likviditeten, skal likviditetsområdet have de i en given regnskabsperiode registrerede udgifter til refusionsberettiget, ikke-fradragsberettiget købsmoms refunderet.

Denne refusion foregår ca. en uge efter månedskørslen i Statens KoncernSystem (SKS) i efterfølgende regnskabsperiode. Dette tidspunkt er fastsat under hensyntagen til, at der på udgifter, der registreres i en given regnskabsperiode, til refusionsberettiget, ikke-fradragsberettiget købsmoms, i gennemsnit ydes 30 dages kredit af kreditor.

### **Tilskudsmidler fra staten**

Likviditetsområdet er forpligtet til i videst muligt omfang at placere deres statslige likvide midler på de i SKB oprettede konti hertil.

De statslige midler, som udover de egentlige driftsbevillinger omfatter statslige tilskudsmidler fx forskningsmidler og programbevillinger, skal placeres på likviditetsområdets konti i SKB.

### **Ikke-statslige midler**

Likviditetsområdet skal så vidt muligt placere midler, der hidrører fra andre finansieringskilder, f.eks. EU-midler, fondsmidler eller private midler, på likviditetsområdets konti i Statens Koncern-Betalinger

Det er et krav, at virksomheden i regnskabet kan adskille anvendelsen af de statslige og ikke-statslige midler på henholdsvis statslige og ikke-statslige aktiviteter. Renterne vedrørende ikke-statslige midler skal som udgangspunkt også tilfalde de ikke-statslige midler.

Likviditetsområder, der har placeret ikke-statslige midler i Statens KoncernBetalinger, kan få oprettet en særlig finansieringskonto (indlånskonto) til disse ikke-statslige midler. Finansieringskontoen forrentes med den til enhver tid gældende diskonto. Kontoen kan ikke overtrækkes. Indsættelser på kontoen skal ske via den underliggende transaktionskonto for indbetalinger, mens hævnninger skal ske via den underliggende transaktionskonto for udbetalinger.

Hvis likviditetsområdet har placeret ikke-statslige midler, som anvises forskudsvist, i et privat pengeinstitut, f.eks. tilskud fra EU og lignende, der administreres af likviditetsområdet til senere uddeling til diverse samarbejdspartnere, bør midlerne placeres på anfordringskonti, herunder valutakonti til bedst mulig forrentning.

## 5. Forrentningsvilkår

Virksomhedens udstyres med tre konti i Statens KoncernBetaling. Den ene konto er uforrentet mens der er fastsat renter for to af de øvrige SKB - konti

- SKB uforrentet konto (FF5)
- SKB finansieringskonto (FF7)
- SKB langfristet gæld (FF4)

Rentesatserne på FF7-kontoen er asymmetrisk fastsat således, at indlånsrenten på FF7 finansieringskontoen er lavere end udlånsrenten. Udlånsrenten (og indlånsrenten) på finansieringskontoen FF7 varierer med diskontoen og kan derfor have en højere eller lavere udlånsrente end udlånsrenten på den langfristede gældkonto FF4.

Rentestrukturen er bl.a. fastsat for at skabe incitament til udskydelse af udbetalinger og fremrykning af indbetalinger. Ligeledes skaber rentestrukturen incitament til at benytte indeståender på den kortfristede finansieringskonto til at nedbringe den langfristede gæld. En sådan disponering forudsætter dog ressortdepartementets accept.

Virksomheden kan således gennem en effektiv likviditetsstyring sikre, at den opnår mindst mulige renteudgifter eller størst mulige renteindtægter.

### 5.1. Rentesatser

Finansministeriet fastsætter forrentningssatserne for henholdsvis ind – og udlån. Forrentningssatserne fastsættes med udgangspunkt i den af Nationalbanken fastsatte diskonto og reguleres løbende i takt med ændringerne i diskontoen.

Udgangspunktet for rentesatserne følgende:

**Tabel 5.1: Udgangspunktet for rentesatser**

	Indlånsrente	Udlånsrente
Finansieringskonto (FF7)	Diskontoen	Diskontoen + 2 pct.
Langfristet gæld (FF4)		Fast forrentning

For den langfristede gældskonto er rentesatsen fastlåst. Økonomistyren kan dog i forbindelse med fremsættelsen af finanslovsforslag korrigere rentesatsen på kontoen.

Det skal bemærkes, at der ikke kan være indeståender på kontoen til langfristet gæld (FF4)

De gældende rentesatser vil til hver tid fremgå af Økonomistyrelsens hjemmeside: Offentlig/Betaling/SKB/OBS

### 5.2. Rentetilskrivning

Renterne på de to rentebærende SKB-konti tilskrives af Finansministeriet kvartalsvist bagud.

Hvis saldoen på finansieringskontoen er positiv, forrentes denne med den fastsatte indlånsrente, mens en negativ saldo forrentes med den fastsatte udlånsrente.

Den langfristede gæld kan pr. definition kun have en negativ saldo, således at kontoen forrentes med udlånsrenten.

Når renterne tilskrives kvartalsvis bagud betyder dette, at der for den daglige valørsaldo ved dagens udgang inden for et givet kvartal beregnes en kalenderdags rente. Denne opsummeres kvartalsvis bagud, hvorefter renten tilskrives saldoen ved kvartalets udgang. Inden for kvartalet regnes der således ikke med renters rente, men mellem kvartaler regnes med renters rente.

Det er leverandøren af Statens KoncernBetalinger, der på Finansministeriets vegne forestår renteberegningen.

## 6. Disponeringsregler

Generelt bør det tilstræbes, at de likviditetsrater (bevillingen), som virksomheden modtager, også anvendes til det tiltænkte formål. Dette indebærer bl.a., at virksomheden løbende afdrager på den langfristede gæld og udfører en fornuftig likviditetsstyring.

For at understøtte de overordnede formål med likviditets- og finansieringsordningen, er der fastsat disponeringsregler, der nærmere beskriver, hvordan de forskellige SKB-konti i likviditets- og finansieringsordningen skal anvendes. Ordningens disponeringsregler er opsummeret i tabel 6.1.

**Tabel 6.1. Disponeringsregler for likviditets- og finansieringsmodellen**

	Regel:	Fremgår af:
<b>1. Lånerammen</b>	Virksomhedens gældssaldo på den langfristede gæld må ikke overskride den på finansloven fastsatte låneramme	BV 2010 punkt 2.6.4, cirkulæret § 11 og vejledningens afsnit 6.1.
<b>2. Soliditetskrav</b>	Virksomhedens langfristede gældsforpligtelser må ikke overstige værdien af de materielle og immaterielle anlægsaktiver	BV 2010 punkt 2.6.4, cirkulærets § 12 og vejledningens afsnit 6.2.
<b>3. Flerårige dispositioner</b>	Der er adgang til at foretage investeringer, der skal afskrives og dermed påvirker budgettet i de efterfølgende år. I de efterfølgende år skal der dog foreligge bevilling til disse afskrivninger.	BV 2010 punkt 2.2.10, cirkulærets § 13 og vejledningens afsnit 6.3.
<b>4. Finansieringskontoen (FF7)</b>	Virksomheden kan vælge at foretage alle betalinger inden for et kvartal fra FF7 finansieringskontoen. Samtidig er det virksomhedens ansvar at sikre sig, at bevægelserne på FF7 finansieringskontoen nogenlunde følger et mønster, som kunne forventes ved planlægningen af årets aktiviteter.	Cirkulærets § 14 og vejledningens afsnit 6.4.
<b>5. Den uforrentede konto (FF5)</b>	En gang årligt skal den uforrentede konto afstemmes, så den uforrentede konto (FF5) = $\Delta$ omsætningsaktiver $\Delta$ hensatte forpligtelser $\Delta$ kortfristede gældsforpligtelser (leverandører af varer og tjenesteydelser, anden kortfristet gæld, skyldige feriepenge, reserveret bevilling, igangværende arbejder for fremmed regning, periodeafgrænsningsposter) )	Cirkulæret § 15 og vejledningens afsnit 6.7.
<b>6. Den langfristede gæld (FF4)</b>	Den langfristede FF4- gæld skal altid være mindre eller lig summen af posterne: <ul style="list-style-type: none"> <li>• Immaterielle udviklingsprojekter under opførelse</li> <li>• Igangværende arbejder for egen regning</li> <li>• færdiggjorte udviklingsprojekter</li> <li>• erhvervede koncessioner, patenter, licenser mv.</li> <li>• grunde, arealer og bygninger</li> <li>• infrastruktur</li> <li>• produktionsanlæg og maskiner</li> <li>• transportmateriel</li> <li>• inventar og IT-udstyr</li> </ul> Virksomheden skal tilpasse optagelsen og afdragene på den langfristede gæld efter disse balanceposter. Forholdet skal være opgjort ved udgangen af hvert kvartal.	Cirkulærets § 16 og vejledningens afsnit 6.5.

Generelt gælder det, at virksomhedens aktiviteter skal finansieres af den SKB- konto, som følger af disponeringsreglerne. Finansiering af virksomhedens investeringsudgifter, herunder vedrørende udviklingsaktiviteter, afvikles således over SKB- kontoen for langfristet gæld (FF4),.

Virksomheden kan vælge at føre alle udbetalinger over FF7 finansieringskontoen (kassekredit) og skal senest foretage de likvide flytninger mellem FF7 finansieringskontoen og de øvrige likvide konti ved udgangen af kvartalet. Virksomheden kan også vælge at foretage betalingen direkte over den endelige likvide konto.

Virksomheden skal derfor have etableret en forretningsgang, der helt præcist beskriver, hvordan virksomheden disponerer i forhold til dens likvide konti.

I denne vejledning er beskrevet forretningsgange, hvor alle udbetalinger føres over finansieringskontoen.

## 6.1. Lånerammen

I anmærkningerne til finansloven fastsættes virksomhedens låneramme jf. Budgetvejledning 2010 punkt 2.6.4. og cirkulærets § 11. Lånerammen angiver den øvre grænse for den gæld virksomheden maksimalt må have. Udgangspunktet for beregningen af lånerammen er saldoen på FF4 den langfristede gældskonto.

Opgørelse af lånerammens overholdelse skal som minimum foretages ved udgangen af hvert regnskabsår og med redegørelse for overholdelsen i årsrapporten. Midlertidigt overtræk på lånerammen i løbet af regnskabsåret kan forekomme, men der må ikke foreligge et overtræk på lånerammen ved regnskabsåret udløb, jf. § 18 i cirkulæret om selvstændig likviditet.

Eventuel forøgelse af lånerammen kræver forelæggelse for Folketingets Finansudvalg.

## 6.2. Soliditetskrav

I Budgetvejledning 2010 punkt 2.6.4 står det ligeledes beskrevet at: *”Saldoen for virksomhedens langfristede gældskonto under likviditetsordningen samt forpligtelser vedrørende donationer, leasing mv., må tilsammen ikke overstige værdien af virksomhedens materielle og immaterielle anlægsaktiver.”* En tilsvarende bestemmelse findes i cirkulærets § 12.

Virksomhedens samlede langfristede gældsforpligtelser skal således altid være mindre eller lig værdien af de immaterielle og materielle anlægsaktiver.

Reglen er formuleret som et slags ”soliditetskrav”, således at virksomheden mht. anlægsaktiverne og de langfristede gældsforpligtelser altid er solid. Reglen indebærer også, at virksomheden løbende skal nedbringe sine langfristede gældsforpligtelser, efterhånden som den afskriver på sine aktiver. Soliditetskravet skal være opfyldt ved udgangen af hvert kvartal.

I praksis opfyldes soliditetskravet ved, at virksomheden overholder kravet i punkt 6.5 nedenfor.

### 6.3. Flerårige dispositioner

Af Budgetvejledningens punkt 2.2.10 fremgår bl.a. følgende vedrørende flerårige dispositioner:

*”For driftsbevillinger og bevillinger af typen statsvirksomhed gælder særligt, at der er adgang til at foretage investeringer, der skal afskrives og dermed har udgiftsvirkning i de efterfølgende år, under forudsætning af overholdelse af gældende forelæggelsesregler og den fastsatte låneramme... Hvor der som konsekvens af forpligtelser indgået i et finansår afholdes udgifter i et senere finansår, skal der foreligge bevilling til udgiften i det finansår, hvor den afholdes, og flerårige dispositioner skal foretages under hensyntagen hertil.”*

§ 13 i cirkulæret om selvstændig likviditet indeholder en tilsvarende bestemmelse.

Reglen udtrykker grundlæggende det forhold, at virksomheden gennem lånefinansiering har adgang til at foretage investeringer, der skal afskrives og dermed påvirker budgettet i de efterfølgende år. Samtidig udtrykker reglen også, at der i de efterfølgende år skal foreligge bevilling til disse afskrivninger. Når virksomheden foretager en investering, er den således forpligtet til at forholde sig til de budgetmæssige konsekvenser af investeringen gennem dens levetid. Virksomheden kan derfor kun foretage investeringer, hvis den har en klar forventning om, at det kan ske inden for virksomhedens eksisterende budgetmæssige rammer i indeværende års finanslovs F- og BO-år, samt - hvis afskrivningsperioden overstiger 4 år - efterfølgende år.

### 6.4. FF7 Finansieringskonto

Virksomhedens FF7 finansieringskonto benyttes til afregning af virksomhedens almindelige betalinger. Virksomhedens bevilling tilføres hver måned virksomhedens FF7 finansieringskonto i 12-dels rater.

Virksomheden kan vælge at foretage alle betalinger inden for et kvartal fra FF7 finansieringskontoen. Det er således muligt for virksomheden at foretage betalinger fx vedrørende investeringer samt bygge- og IT-projekter fra FF7 finansieringskontoen inden for det samme kvartal. Ved udgangen af hvert kvartal **skal** der dog ske en likvid omflytning, således at de forskellige aktiviteter finansieres af den rigtige likvide konto.

### 6.5. FF4 langfristet gæld

De ibrugtagne anlægsaktiver, som virksomheden afskriver på, finansieres af den langfristede FF4 SKB-gæld. Herudover finansieres også de løbende udgifter til immaterielle udviklingsprojekter under opførelse samt igangværende arbejder for egen regning af den langfristede FF4 SKB-gæld. Denne SKB- langfristede gældskonto (FF4) kan kun være i kredit, dvs. virksomheden kan kun have udeståender på den langfristede FF4 gældskonto. De poster, som den langfristede FF4 SKB- gæld finansierer, er vist i figur 6.2.

**Figur 6.2. Anlægsaktiver finansieret af den langfristede FF4 gæld**

Aktiver	Passiver
<b>Immaterielle anlægsaktiver</b>	
Udviklingsprojekter under opførelse	
Færdiggjorte udviklingsprojekter	
Erhvervede koncessioner, patenter, licenser m.v.	
<b>Materielle anlægsaktiver</b>	= FF4 langfristet gæld
Grunde, arealer og bygninger	
Infrastruktur	
Produktionsanlæg og maskiner	
Transportmateriel	
Inventar og IT-udstyr	
Igangværende arbejder for egen regning	

Udeståendet på den langfristede FF4 SKB-gæld skal altid være lig med eller mindre end summen af aktiverne i figur 6.2. Dette forhold skal virksomheden som minimum opføre ved udgangen af hvert kvartal.

Ved afstemningen af den langfristede gæld skal man være opmærksom på, at donerede anlægsaktiver ikke skal indgå i afstemningen.

Den enkelte virksomhed må alene anvende kontoen i SKB vedrørende langfristet FF4 gæld til finansiering af investeringsudgifter. Virksomheden må således ikke finansiere daglige likviditetsbehov med langfristet gæld.

### **Optagelse af langfristet FF4 gæld**

Når virksomheden køber et anlægsaktiv, er proceduren, at aktivet betales ved træk på SKB-kontoen for langfristet gæld (FF4).

Hvis virksomheden midlertidigt afregner aktivet via FF7 finansieringskontoen, skal der senest ved kvartalets udgang ske en overflytning af midler fra den langfristede FF4 gæld til FF7 finansieringskontoen. Dette giver følgende forretningsgang.

- (1) Først krediteres FF7 finansieringskontoen, mens anlægsaktivet debiteres på balancen.
- (2) Derefter krediteres den langfristede FF4 SKB-gæld, mens FF7 finansieringskontoen debiteres, hvilket betyder, at der flyttes penge fra den langfristede FF4 SKB-gæld til FF7 finansieringskontoen.

### **Afdrag på den langfristede FF4 gæld**

Virksomheden skal løbende afdrage på den langfristede FF4 gæld. Udeståendet på den langfristede FF4 gæld skal altid være lig med eller mindre end summen af aktiverne i figur 6.2, så når aktiverne afskrives, skal virksomheden gennem afdragene på den langfristede gæld sikre, at dette krav er op-

fyldt. Virksomheden skal som minimum sikre sig, at dette krav er opfyldt ved udgangen af hvert kvartal.

Ved afdrag på den langfristede FF4 gæld er forretningsgangen følgende:

- (1) FF7 finansieringskontoen krediteres, mens den langfristede FF4 gæld debiteres, hvilket betyder, at virksomheden overflytter penge fra FF7 finansieringskontoen til den langfristede FF4 gæld.

#### **Forslag til arbejdsgang i forbindelse med afstemning af den langfristede gæld**

Virksomheden skal afdrage på den langfristede FF4 gæld efterhånden som den afskriver på sine anlægsaktiver. Som nævnt, skal udeståendet på den langfristede FF4 gæld altid være lig med eller mindre end summen af aktiverne i figur 6.2.

**Økonomistyrelsen anbefaler**, at arbejdsgangen tilrettelægges således, at virksomheden registrerer sine anskaffelser frem til den sidste dag i perioden, dog altid med registreringsdato den sidste dag i den aktuelle måned. Den sidste dag i perioden foretages eventuelle flytninger i forhold til afskrivninger for hele perioden, igen med registreringsdato den sidste dag i den aktuelle måned. Herefter skal virksomheden snarest i følgende periode foretage de relevante likviditetsflytninger på den langfristede gæld, således at det sikres, at den langfristede gæld svarer til summen af de relevante anlægsaktiver. Hermed vil likviditeten i banken kunne afstemmes den ca. 15. i ny periode med anlægskonti den 31. i gl. periode. Der skal kunne redegøres for, at likviditets- og anlægskonti på denne måde stemmer overens.

Virksomheden kan i ekstraordinære tilfælde afdrage mere end der afskrives på ibrugtagne aktiver (ekstraordinære afdrag). Afholdelsen af eventuelle ekstraordinære afdrag må kun ske undtagelsesvist og såfremt der foreligger dispensation hertil fra Økonomistyrelsen, jf. § 16 stk. 3 i cirkulæret om selvstændig likviditet.

#### **Nedskrivning på igangværende udviklingsprojekter**

Virksomheden kan desuden nedskrive på igangværende projekter. Anlægsaktiver under opførelse nedskrives, når udviklingsomkostninger, som indgår i aktivets kostpris ikke opfylder indregningskriterierne. Det vil sige udviklingsomkostninger, som er spildte, eller omkostninger, som relaterer sig til ineffektivitet og indledende driftstab. Alle nedskrivninger skal dokumenteres med begrundelse for, hvorfor de er foretaget, og foretagelse af større og væsentlige nedskrivninger skal forelægges og godkendes af Finansudvalget.

Ved en nedskrivning skal virksomheden overføre midler fra FF7 finansieringskontoen til FF4, således at udeståendet på kontoen bliver lig værdien af de tilhørende aktiver. Når FF4 nedbringes pga. en nedskrivning er forretningsgangen følgende.

- (1) Først krediteres det igangværende arbejde, og der sker en debitering på resultatopgørelsen i form af en nedskrivning, hvilket betyder, at nedskrivningen føres over resultatopgørelsen.
- (2) Derefter krediteres FF7 finansieringskontoen, mens FF4 debiteres, hvilket betyder, at der overføres penge fra FF7 finansieringskontoen til FF4 -krediten.

Virksomheden skal som minimum afstemme den langfristede FF4 gæld ved udgangen af hvert kvartal.

## 6.6. FF5 uforrentet konto

Virksomheden er udstyret med en uforrentet FF5 konto til håndtering af mellemregningsforhold med staten. Den uforrentede konto benyttes i forbindelse med hensatte forpligtelser, omsætningsaktiver og de kortfristede gældsforpligtelser herunder reserveret bevilling. Dette betyder, at den uforrentede konto er bestemt af de poster på balancen, der er vist i figur 6.3.

**Figur 6.3. Uforrentet likviditet og modposterne på balancen**

Aktiver	Passiver
FF5 uforrentet konto (FF5)	Hensatte forpligtelser
Øvrige omsætningsaktiver	Kortfristede gældsforpligtelser

### Afstemning af den uforrentede konto

Den uforrentede konto skal som hovedregel afstemmes en gang årligt, og må ellers kun disponeres i ekstraordinære situationer efter godkendelse i ressortdepartementet og med orientering af Økonomistyrelsen. Den uforrentede konto skal afstemmes, så følgende forhold er opfyldt.

Den uforrentede konto (FF5) =

- 1)  $\Delta$  omsætningsaktiver (varebeholdninger, tilgodehavender, likvide beholdning ekskl. FF7- og FF5-kontoen)
- 2)  $\Delta$  hensatte forpligtelser
- 3)  $\Delta$  kortfristede gældsforpligtelser (leverandører af varer og tjenesteydelser, anden kortfristet gæld, skyldige feriepenge, reserveret bevilling, igangværende arbejder for fremmed regning, periodeafgrænsningsposter)

Dette krav betyder, at hvis omsætningsaktiverne er lig de kortfristede gældsforpligtelser (herunder reserveret bevilling), så vil den uforrentede konto alene afspejle virksomhedens hensatte forpligtelser. Således vil den årlige ændring i den uforrentede FF5 konto også afspejle ændringer i de hensatte forpligtelser.

Har virksomheden derimod ingen hensatte forpligtelser, så vil den uforrentede FF5 konto være modpost til forholdet mellem omsætningsaktiverne og de kortfristede gældsforpligtelser (herunder reserveret bevilling). Dette betyder, at hvis de kortfristede gældsforpligtelser (herunder reserveret bevilling) fx er større end omsætningsaktiverne (ekskl. FF7-finansieringskontoen), så vil beløbet på den uforrentede konto være positivt.

Den årlige afstemning sker ved, at der flyttes midler mellem den uforrentede FF5 konto og FF7 finansieringskontoen. Hvis virksomheden fx øger sine udestående tilgodehavender i løbet af året, så skal virksomheden flytte midler fra FF7 finansieringskontoen til den uforrentede FF5 konto. Omvendt hvis virksomheden fx nedbringer en kortfristet gældsforpligtelse (herunder reserveret bevilling), så skal virksomheden flytte midler fra den uforrentede FF5 konto til FF7 finansieringskontoen.

Den årlige afstemning foretages på baggrund af de nævnte balanceposter i årsregnskabet. Tidsmæssigt skal den årlige afstemning derfor som hovedregel foretages i 1. kvartal af regnskabsåret, når det endelige årsregnskab foreligger. Når virksomheden i 1. kvartal har udarbejdet det endelige årsregnskab, skal den således foretage den årlige likvide afstemning af den uforrentede FF5 konti i forhold til årsregnskabet poster, og dette skal være gjort inden udgangen af 1. kvartal.

Likviditetsområder der ønsker at disponere FF5 kontoen mere end én gang årligt skal træffe særskilt aftale herom med ressortdepartementet. Giver ressortdepartementet accept herfor, skal Økonomistyrelsen orienteres.

Det understreges, at ressortdepartementernes eventuelle accept forudsætter, at der foretages en konkret stillingstagen i hver enkelt tilfælde.

### **Hensatte forpligtelser og den uforrentede konto**

Likviditeten på den uforrentede konto afspejler bl.a. virksomhedens hensatte forpligtelser.

#### *Optagelse af en hensat forpligtelse*

Optager virksomheden en hensat forpligtelse er forretningsgangen følgende:

- (1) Først krediteres hensatte forpligtelser, mens resultatopgørelsen debiteres.
- (2) Derefter debiteres den uforrentede FF5 konto, mens FF7 finansieringskontoen krediteres, hvilket betyder, at der flyttes penge fra FF7 finansieringskontoen til den uforrentede FF5 konto.

Virksomheden skal som minimum opgøre sine hensatte forpligtelser ved udgangen af hvert kvartal. Overførslen fra FF7 finansieringskontoen til den uforrentede konto skal ske i forbindelse med den årlige afstemning af den uforrentede konto.

#### *Indfrielse af hensat forpligtelse*

Når virksomheden indfrier en hensat forpligtelse er forretningsgangen følgende:

- (1) Først debiteres hensatte forpligtelser, mens resultatopgørelsen krediteres.
- (2) Derefter krediteres den uforrentede FF5 konto, mens FF7 finansieringskontoen debiteres, hvilket betyder, at der flyttes penge fra den uforrentede FF5 konto til FF7 finansieringskontoen.

Virksomheden skal som udgangspunkt først foretage overførslen fra den uforrentede FF5 konto til FF7 finansieringskontoen i forbindelse med den årlige afstemning af den uforrentede konto.

### **Reserveret bevilling og den uforrentede konto**

Likviditeten på den uforrentede konto kan skyldes, at virksomheden har reserveret en del af sin uforbrugte bevilling til ikke færdiggjorte opgaver, jf. BV 2010 punkt 2.6.7.1

#### *Reservation af bevillingen*

Når virksomheden ikke får udført planlagte opgaver skal den reservere en del af sin bevilling. Her er forretningsgangen følgende:

- (1) Når virksomheden modtager bevilling krediterer den resultatopgørelsen, og debiterer FF7 finansieringskontoen.
- (2) Når den senere identificerer en opgave, som den ikke har udført, krediteres posten reserveret bevilling, mens resultatopgørelsen debiteres.
- (3) Endelig debiteres den uforrentede FF5 konto, mens FF7 finansieringskontoen krediteres, og der flyttes penge fra FF7 finansieringskontoen til den uforrentede FF5 konto.

Virksomheden skal som minimum opgøre reservation af bevillingen i forbindelse med årsafslutningen. Virksomheden skal samtidig overføre likviditet fra FF7 finansieringskontoen til den uforrentede FF5 konto i forbindelse med den årlige afstemning af den uforrentede konto.

#### *Forbrug af reserveret bevilling*

Når virksomheden udfører opgaverne, som den reserverede bevilling er tiltænkt, er forretningsgangen følgende:

- (1) Først debiteres omkostningerne til opgaven på resultatopgørelsen, mens den kortfristede finansieringskonto krediteres.
- (2) Herefter debiteres den reserverede bevilling på balancen, mens der krediteres på resultatopgørelsen, således at den reserverede bevilling indtægtsføres.
- (3) Endelig krediteres den uforrentede FF5 konto, mens FF7 finansieringskontoen debiteres, hvilket betyder, at der flyttes penge fra den uforrentede FF5 konto til FF7 finansieringskontoen.

Virksomheden skal som udgangspunkt først foretage overførslen fra den uforrentede FF5 konto til FF7 finansieringskontoen i forbindelse med den årlige afstemning af den uforrentede konto.

## **7. Den regnskabsmæssige behandling**

Med hensyn til den regnskabsmæssige behandling vedrørende ordningen om selvstændig likviditet fremgår det af cirkulæret, at likviditetsordningens resultat opgøres årligt i regnskabet for det pågældende likviditetsområde i forbindelse med virksomhedens almindelige driftsregnskab.

Cirkulæret beskriver videre, at det regnskabsmæssige resultat fremkommer i form af de renteindtægter og -omkostninger, som likviditetsordningen har givet likviditetsområdet. Disse renter består af tilskrevne renter på likviditetsområdets konti i Statens KoncernBetaling og på konti i private pengeinstitutter samt af morarenter. Er nettorenterne positive, skal de indregnes som en forøgelse af likviditetsområdets regnskabsmæssige resultat i det pågældende regnskabsår. Er nettorenterne negative, skal de indregnes som en formindskelse af likviditetsområdets regnskabsmæssige i det pågældende regnskabsår.

Dette betyder grundlæggende, at likviditetsområdet renteindtægter og renteomkostninger registreres i regnskabet på samme måde, som virksomhedens øvrige indtægter og omkostninger. Renterne påvirker således også virksomhedens regnskabsmæssige resultat på samme måde som de øvrige indtægter og omkostninger. Har virksomheden fx et overskud pga. renteindtægter fra likviditetsordningen tilfalder dette overskud umiddelbart virksomheden selv.

Virksomhedens renteindtægter og omkostninger skal kunne fordeles i virksomhedens segmentregnskaber på samme måde som virksomhedens øvrige omkostninger. Fx skal renterne vedrørende ikke-statslige midler som udgangspunkt også tilfalde de ikke-statslige midler.

Likviditetsordningens specifikke regnskabskonti og den nærmere kontering, der følger af ordningen, er beskrevet i bilagene til vejledningen nedenfor.

## Bilag 1: Arbejdsgange i forbindelse med den daglige drift

I forbindelse med likviditetsordningen skal etableres en række arbejdsgange i relation til den daglige drift. Disse arbejdsgange skal både sikre, at opgaverne er fast forankret i organisationen, og at det klart fremgår hvilke medarbejdere der er ansvarlig for udførelsen af opgaverne.

De arbejdsgange der skal etableres i forbindelse med den daglige drift vil typisk omhandle følgende forhold:

- Overførsel af likviditet til finansieringskontoen
- Afvikling af almindelige betalinger via finansieringskontoen
- Rentetilskrivning på finansieringskontoen
- Overførsel af likviditet fra finansieringskontoen til de øvrige likviditetskonti

De enkelte arbejdsgange er nærmere gennemgået nedenfor via en række konteringseksempler.

I samtlige konteringseksempler er likviditetskontiene angivet med deres transaktionskontonummer, der skal anvendes i forbindelse med bogføringen.

### 1 Overførsel af likviditet til finansieringskontoen

I finansåret løb tildeles hvert likviditetsområde á conto likviditet svarende til finansårets nettoudgiftsbevilling. Likviditetstildelingen foretages i form af 12. dels rater:

- Er summen af likviditetsområdets nettoudgiftsbevilling på finansloven **positiv**, tildeler Økonomistyrelsen likviditet på en tolvtedel heraf.
- Er summen af likviditetsområdets nettoudgiftsbevilling på finansloven **negativ**, overfører institutionen likviditet til Økonomistyrelsen på en tolvtedel heraf.

Med denne tildeling af á conto likviditet tildeles likviditetsområdet netop den likviditet, der modsvare institutionens omkostninger i finansåret – også selv om dele af bevillingen ikke er likviditetsdrivende, fx afskrivning på anlægsaktiver.

Selve likviditetsoverførslen foregår mellem likviditetsområdets og Økonomistyrelsens konto i Statens KoncernBetalinger (SKB).

Det er den enkelte institution, der selv er ansvarlig for at raterne bogføres på institutionens finansieringskonto.

Nedenfor er angivet et konteringseksempel på hvorledes bogføring af en 12-delsrate foretages.

**Konteringseksempel: Modtagelse af ordinære 12-delsrater****Resultatopgørelse****Balance**

1011: Indtægtsført bevilling

1.000.000

FF7

6344: SKB. Trans. indb.

1.000.000

Man skal være opmærksom på, at øvrige likviditetstildelinger (aktstykkebevillinger mv) føres på en særskilt regnskabskonto (1018), som vist forned.

**Konteringseksempel: Modtagelse af øvrige 12-delsrater som følge af aktstykker og TB****Resultatopgørelse****Balance**

1018: Indtægtsført bevilling

1.000.000

FF7

6344: SKB. Trans. indb.

1.000.000

## 2 Afvikling af almindelige betalinger

Finansieringskontoen anvendes til finansiering af institutionens almindelige udgifter, dvs. udgifter til løn, varekøb, husleje samt køb af tjenesteydelser, der ikke kan aktiveres.

Afholdelsen af udgifter til løn, varekøb, husleje mv. vil altid betyde, at der både skal foretages en bogføring af udgiften i resultatopgørelsen og en bogføring af likviditetstrækket i balancen.

Nedenfor er angivet et konteringseksempel på bogføring af en huslejudgift, hvor selve huslejen konteres som en udgift på resultatopgørelsen, mens selve betalingen konteres som en modpost på balancen.

**Konteringseksempel: Betaling af husleje****Resultatopgørelse****Balance**

1610: Husleje

100.000

FF7

6346: SKB. Trans. udb.

100.000

## 3 Rentetilskrivning på finansieringskontoen

De beregnede renter på likviditetskontiene anvises via SKB kvartalsvist bagud.

Det er Statens Koncern Betalinger, der på Finansministeriets vegne forestår renteberegningen.

I forbindelse med den kvartalsvise rentetilskrivning modtager institutionen et kontoudtog fra Danske Bank med angivelse af rentetilskrivningen.

Det er herefter den enkelte institution, som er ansvarlig for bogføringen af de tilskrevne renter på finansieringskontoen.

Nedenfor er angivet et konteringseksempel på bogføringen af en kvartalsvis renteindtægt på finansieringskontoen. Som det fremgår konteres renten som en indtægt på resultatopgørelsen, mens selve indbetalingen konteres som en likviditetstilgang på finansieringskontoen på balancen.

<b>Konteringseksempel - Modtagelse af renter på finansieringskontoen</b>	
<b>Resultatopgørelse</b>	<b>Balance</b>
	FF7
2530: Renteindtægt	6231: SKB. Trans. ind.
30.000	30.000

For institutioner med en større langfristet gældskonto vil den samlede kvartalsvise rentetilskrivning sagtens kunne være negativ, så der i stedet for en kvartalsvis renteindtægt bliver tale om en kvartalsvis renteudgift. Dette er illustreret i nedenstående konteringseksempel.

<b>Konteringseksempel - Modtagelse af negative renter på finansieringskontoen</b>	
<b>Resultatopgørelse</b>	<b>Balance</b>
	FF7
2630: Renteudgifter	6231: SKB. Trans. udb.
10.000	10.000

#### **4. Overførsel af likviditet mellem finansieringskontoen og de øvrige likviditetskonti**

Hver institution modtager udelukkende likviditet via finansieringskontoen, og overfører så selv likviditet til de øvrige likviditetskonti, når der skal foretages betalinger på disse konti.

Nedenfor er nærmere beskrevet hvornår det er aktuelt at overføre likviditet fra finansieringskontoen til de øvrige likviditetskonti og det er illustreret, hvorledes disse overførsler foretages.

#### 4.1. Overførsel af likviditet mellem finansieringskontoen FF7 og den uforrentede konto FF5

Den uforrentede konto anvendes bl.a. til opbevaring af midler til hensatte forpligtelser. Ligeledes anvendes kontoen til opbevaring af likviditet svarende til det beløb, som institutionen har registreret som reserveret bevilling i forbindelse med bevillingsafregningen.

I nedenstående konteringseksempel er det illustreret hvorledes en hensat forpligtelse på 500.000 kr. skal bogføres. Som det fremgår af eksemplet vil den hensatte forpligtelse optræde som en udgift på resultatopgørelsen mod en tilsvarende forøgelse af hensættelserne på balancen.

Konteringseksempel – Afsættelse af midler til hensatte forpligtelser med tilsvarende flytning af likviditet fra finansieringskontoen FF7 til den uforrentede konto FF5	
<b>Resultatopgørelse</b>	<b>Balance</b>
2205: Hensættelser – andet	7617: Hensættelser
500.000	500.000
<b>Balance</b>	
FF5	FF7
6343: SKB. Trans fælles	6346: SKB. Trans. udb.
500.000	500.000

Til brugere af Navision Stat er der udviklet et kontoskema, til beregning af beløb til flytning af likviditet mellem FF5 Den uforrentede konto og FF7 Finansieringskontoen, *jf. kontoskemafaciliteter under Rapporter i Navision Stat.*

Man skal være opmærksom på, at rapporten viser den samlede saldo på de relevante konti og året flytning skal derfor beregnes ud fra forskellen mellem primo og ultimo saldo på disse konti.

#### 4.2. Overførsel af likviditet mellem finansieringskontoen (FF7) og den langfristede gældskonto (FF4)

Den langfristede gældskonto anvendes til finansiering af institutionens langfristede anlægsaktiver dvs. henholdsvis de materielle - og immaterielle anlægsaktiver. Saldoen på kontoen skal derfor ændres i takt med at institutionen forøger eller reducerer sine materielle - og immaterielle anlægsaktiver. Reguleringer skal som minimum foretages med udgangen af hvert kvartal.

#### 4.3. Overførsel af likviditet mellem (FF7) og (FF4) i forbindelse med anskaffelser af aktiver

Hver gang institutionen foretager en anskaffelse af materielle – eller immaterielle anlægsaktiver – herunder i tilknytning til igangværende materielle og/eller immaterielle anlægsprojekter - ændres saldoen på anlægsaktiverne, og nye anskaffelser vil derfor medføre, at der skal overføres likviditet fra den langfristede gældskonto FF4 til finansieringskontoen FF7.

Den enkelte institution kan selv vælge om den ønsker at foretage overførslen hver gang den foretager en anskaffelse via FF4 eller om den alternativt vil foretage en samlet overførsel til FF7 en gang i kvartalet til udligning af de anskaffelser, der er foretaget i det pågældende kvartal.

I nedenstående eksempel er illustreret hvorledes en anlægsanskaffelse 50.000 kr. påvirker den langfristede gældskonto.

En anlægsanskaffelse på 50.000 kr. vil medføre, at værdien af anlægsaktiverne forhøjes med 50.000 kr. på balancen. Herved forøges den langfristede gældskonto tilsvarende, og der skal i den forbindelse foretages en flytning af likviditet fra den langfristede gældskonto til finansieringskontoen, jf. nedenstående konteringseksempel, hvor det er illustreret hvordan den langfristede gæld forøges som følge af likviditetsoverførsel til finansieringskontoen (hvorfra anskaffelsen på 50.000 kr. er betalt).

Konteringseksempel – Overførsel af midler fra den langfristede gældskonto FF4 til finansieringskontoen FF7	
<b>Balance</b>	
FF7	FF4
6344: SKB. Trans. indb.	6343: SKB. Trans. fælles
50.000	50.000
-----	-----

Til brugere af Navision Stat er der udviklet rapporter, til beregning af beløb til flytning af likviditet mellem FF4 Den langfristede gæld og FF7 Finansieringskontoen, *jf. kontoskemafaciliteter under Rapporter i Navision Stat.*

#### 4.5. Overførsel af likviditet mellem finansieringskontoen og den langfristede gældskonto i forbindelse med afskrivning på aktiver.

Hver gang institutionen foretager afskrivning på de materielle - og immaterielle anlægsaktiver ændres saldoen på anlægsaktiverne, og hver afskrivningskørsel vil derfor medføre, at der skal foretages en tilsvarende flytning af likvide midler for at skabe en sammenhæng mellem de foretagne afskrivninger og gældens størrelse. Selve likviditetsreguleringen skal som minimum foretages med udgangen af hvert kvartal.

Konteringseksempel – Kontering af afskrivning på resultatopgørelse og balance	
-----	
<b>Resultatopgørelse</b>	<b>Balance</b>
2030: Afskrivning på transportmidler	5155: Akk. afskrivninger på transportmidler
100.000	100.000
-----	-----

**Konteringseksempel – Overførsel af midler fra finansieringskontoen til den langfristede gældskonto****Balance**

FF7 6346: SKB. Trans. udb.	FF4 6343: SKB. Trans. fælles.
100.000	100.000

En afskrivning på 100.000 kr. på anlægsaktiverne vil medføre, at værdien af anlægsaktiverne nedskrives med 100.000 kr. på balancen. Herved reduceres den langfristede gældskonto tilsvarende, og der skal i den forbindelse foretages en flytning af likviditet fra finansieringskontoen til den langfristede gældskonto, jf. ovenstående konteringseksempel, hvor det dels er illustreret hvorledes afskrivningen håndteres på hhv. balancen og resultatopgørelsen, og dels hvorledes overførsel af midler fra finansieringskontoen til den langfristede gældskonto konteres.

Til brugere af Navision Stat er der udviklet rapporter til beregning af beløb til flytning af likviditet mellem FF4 Den langfristede gæld og FF7 Finansieringskontoen, *jf. kontoskemafaciliteter under Rapporter i Navision Stat.*

## **Bilag 2: Arbejdsgange i forbindelse med den løbende opfølgning**

Der skal foreligge arbejdsgange i relation til den mere overordnede opfølgning og afstemning af likviditetsordningen.

Disse arbejdsgange skal sikre, at opgaverne er fast forankret i organisationen, og at det klart fremgår hvilke medarbejdere der er ansvarlig for udførelsen af opgaverne.

De arbejdsgange der skal etableres i forbindelse med den løbende opfølgning vil typisk være koncentreret omkring henholdsvis:

- Udarbejdelse og opfølgning på finansieringsoversigten
- Måned- og kvartalsopfølgning
- Årsafslutning.

Måned- og kvartalsafstemningen skal sikre, at likviditetskontiene anvendes korrekt og at regnskabet stemmer.

De enkelte arbejdsgange er nærmere gennemgået nedenfor.

### **1. Udarbejdelsen af finansieringsoversigten**

På finanslovsforslaget skal optages en finansieringsoversigt på den virksomhedsbærende hovedkonto under hvert likviditetsområde.

Finansieringsoversigten angiver hvorledes institutionens samlede gæld er sammensat og indeholder samtidig oplysninger om institutionens samlede låneramme.

Finansieringsoversigten udarbejdes i forbindelse med udarbejdelsen af finanslovsforslaget. Angivelserne i F- og BO-årene er således institutionens bedste skøn over gældens sammensætning.

Finansieringsoversigten ligger som en forkodet tabel i Statens Budgetsystem.

### **2. Opfølgning på lånerammen**

Hvert likviditetsområde har en samlet låneramme, hvis størrelse fremgår af finansieringsoversigten.

Lånerammen er den øvre grænseværdi for likviditetsområdet lånetræk og udgør det fastsatte maksimum for saldoen på den langfristede gæld (FF4 kontoen).

Kontrol og opfølgning på om lånerammen overholdes sker ved en kontrol af, at ultimosaldoen på FF4 kontoen for pågældende regnskabsår ikke overstiger lånerammen.

Opgørelsen af om lånerammen er overholdt skal som minimum foretages ved udgangen af hvert regnskabsår og med redegørelse for overholdelsen i årsrapporten

### **3 Afstemning af finansieringskontoen**

Finansieringskontoen kan betragtes som institutionens kassekredit, hvorfra institutionens betalinger foretages. Kontoen afstemmes løbende i forbindelse med modtagelse af kontoudtog fra banken, hvor der afstemmes i forhold til de transaktioner der er foretaget i økonomisystemet.

### **4. Afstemning af den uforrentede konto**

Den uforrentede konto (FF5 kontoen) anvendes til finansiering af institutionens hensatte forpligtelser, samt til registrering af reservede bevillinger. Der tilskrives ikke renter på kontoen, da institutionerne ikke har direkte mulighed for at påvirke likviditetsforbruget på kontoen.

Kontoen skal som minimum afstemmes ved året afslutning. *Den nøjagtige kontoangivelse - på de konti der skal afstemmes med hinanden - kan findes i Navision Stat under Rapporter, kontoskemaer.*

### **5. Afstemning af den langfristede gældskonto**

Kontoen for den langfristede gæld (FF4 kontoen) anvendes til finansiering af institutionens langfristede anlægsaktiver samt it- og udviklingsprojekter under opførelse, og saldoen på kontoen vil derfor altid være negativ.

Kontoen skal afstemmes med udgangen af hvert kvartal.

*Den nøjagtige kontoangivelse på de konti - der skal afstemmes med hinanden - kan findes i Navision Stat under Rapporter, kontoskemaer.*

Man skal være opmærksom på, at donerede aktiver ikke skal medtages i afstemningen af den uforrentede konto.

## **6 Årsafslutningen**

I forbindelse med årsafslutningen foretages dels en almindelig traditionel kvartalsafslutning på baggrund af regnskabet for oktober til december måned, og dels en afsluttende gennemgang af regnskabet, når supplementperioden er afsluttet.

De afstemninger der foretages i forbindelse med årsafslutningen, mellem de bogførte poster og bankens poster, skal institutionerne være ekstra opmærksomme på. Specielt i relation til likviditetsordningen gælder, at der efter den 31. december ikke længere er mulighed for at foretage flytning af likvider mellem de enkelte likviditetskonti, da saldoen pr. 31. december danner udgangspunkt for den primo saldo, der etableres fra 1. januar i det nye år.

Transaktioner der afvikles i supplementsperioden, skal derfor trække på likviditetskontiene for det nye år. Herved kan der opstå enkelte afstemningsmæssige differencer mellem likviditetskontiene og de konti som likviditetskontiene skal afstemmes imod.

Følgende forhold vil give anledning til afstemningsdifferencer i forbindelse med årsafslutningen:

- Såfremt der foretages bevillingsreservation i forbindelse med årsafslutningen
- Såfremt der sker bortfald i forbindelse med årsafslutningen

- Såfremt der foretages afskrivninger i supplementsperioden.

Håndteringen af disse forhold er nærmere beskrevet nedenfor. Der henvises i øvrigt til vejledningen om bevillingsafregning.

### **Håndtering af bevillingsreservation i forbindelse med årsafslutningen**

Såfremt der er bevilget midler til særskilte formål, og disse midler ikke anvendes i finansåret løb, kan disse midler reserveres til anvendelse i senere år.

Selve reservationen foretages ved at kontere det ønskede reservationsbeløb som en udgift på resultatopgørelsen konto 1032. Beløbet frigøres så fra balancen, når opgaven fuldføres i et senere finansår.

Enhver bevillingsreservation vil samtidig have likviditetsmæssig effekt, da der ved bevillingsreservationen skal overføres likviditet fra finansieringskontoen til den uforrentede konto, jf. afsnit 3.4.

Den endelige opgørelse af bevillingsreservationen foretages i supplementsperioden. I supplementsperioden kan der imidlertid ikke overføres likviditet fra finansieringskontoen til den uforrentede konto, idet likviditetskontiene lukkes pr. 31. december.

Selve likviditetsreguleringen skal derfor foretages i regnskabet for det nye år.

Forholdet er illustreret i nedenstående eksempel, hvor der foretages en bevillingsreservation på 1 mio.kr. i supplementsperioden og hvor den efterfølgende likviditetsflytning foretages i periode 1 i det nye år.

**Konteringseksempel – Reservation af bevilling på 1 mio.kr. i supplementsperioden med efterfølgende flytning af likviditet fra finansieringskonto til den uforrentede konto i det nye år.**

**1. Supplementsperiode**

**Resultatopgørelse**

**Balance**

1032: Årets reservering

7511: Reserveret bevilling

1.000.000

1.000.000.

**2. Det nye år**

**Balance**

FF7

FF5

6346: SKB. Trans. udb.

6344: SKB. Trans. ind

1.000.000

1.000.000

**Håndtering af bortfald i forbindelse med års afslutningen**

Når årets endelige regnskabsresultat foreligger, skal der i forbindelse med resultatdisponeringen tages stilling til, om et eventuelt overskud kan videreføres, eller om overskuddet helt eller delvis skal bortfalde.

Ethvert bortfald vil bevirke, at der skal foretages en likviditetsregulering. Denne regulering kan imidlertid først foretages i det nye år, da likviditetskontiene lukkes pr. 31. december.

Forholdet er illustreret i nedenstående eksempel, hvor der er konteret et bortfald på 1 mio. kr. i supplementsperioden, og hvor det skyldige bortfald udlignes i periode 1, samtidig med at finansieringskontoen reduceres med bortfaldsbeløbet.

<b>Konteringseksempel – Bortfald af overskud på 1 mio.kr. i supplementsperioden med likviditetsreduktion på finansieringskonto i det nye år.</b>			
<b>1. Supplementsperiode</b>			
<b>Balance</b>		<b>Balance</b>	
7311: Bortfald af overskud		7403: Modkto. Resultatdisponering	
	1.000.000	1.000.000	
<hr/>		<hr/>	
<b>2. Det nye år</b>			
<b>Balance</b>		<b>Balance</b>	
7311: Bortfald af overskud		FF7 6346: SKB. Trans. udb.	
1.000.000			1.000.000
<hr/>		<hr/>	

Beløbet indsættes på ØS – SKB konto 0216 4069054080 i Danske Bank. Der skal fremsendes information til Økonomistyrelsen om, at der er overflyttet likviditet vedrørende bortfald af overskud fra hovedkontoen.

### **Håndtering af afskrivninger foretaget i supplementsperioden**

I forbindelse med eventuel afskrivning af et anlægsaktiv vil der skulle føres likviditet fra finansieringskontoen til afdrag på den langfristede gæld.

Såfremt afskrivningen foretages i supplementsperioden vil den likviditetsmæssige regulering som følge af afskrivningen først kunne foretages i periode 1 i det nye år.

Forholdet er illustreret i nedenstående eksempel hvor der er gennemført en afskrivning på 1 mio.kr. i supplementsperioden og hvor den tilhørende likviditetsregulering er foretaget i periode 1 i det nye år.

**Konteringseksempel – Nedskrivning på 1 mio.kr. i supplementsperioden med likviditetsregulering i periode 1 i det nye år.**

**1. Supplementsperiode**

**Resultatopgørelse**

**Balance**

2030: Afskrivning drift

51x5: Akk. afskrivninger

1.000.000.

1.000.000

**2. Det nye år**

**Balance**

FF4

FF7

6344: SKB. Trans. fælles

6346: SKB. Trans. udb.

1.000.000

1.000.000